

Slovenská inšpekcia životného prostredia
Inšpektorát životného prostredia Žilina, Legionárska 5, 012 05 Žilina
Ing. Eva Chytčáková

Skládka priemyselných odpadov Široká – od jej vzniku po súčasnosť.

Zájmové územie skládky odpadov „Skládka odpadov pre prevádzku Široká - prestavba skládky pre prevádzku Široká“ bolo už v minulom storočí niekoľko desiatok rokov využívané pre účely zneškodňovania priemyselného odpadu skládkovaním. Od roku 1965 to boli pôvodné Oravské ferozliatinárske závody prevádzka v Širokej, ktoré prešli transformačným procesom a od 11.10.1999 boli v konkurze. Na danú skládku bolo podľa informácií zo správy o hodnotení vplyvov a od investora uložených cca 600 000 m³ priemyselného odpadu a to aj od iných pôvodcov.

V území pod skládkou odpadov Široká smerom k rieke Orava sa nachádza ďalšia environmentálna záťaž SK/EZ/DK/180 „Skládka komunálneho odpadu Široká“, prevádzkovateľa Technické služby, s.r.o skládka komunálnych odpadov, ktorá bola definitívne uzatvorená a zrekultivovaná kolaudačným rozhodnutím inšpekcie č. 7771-40190/2015/Koz/770840107/Z8-KR zo dňa 15.01.2016.

Pohľad na uzatvorenú a zrekultivovanú skládku komunálneho odpadu Široká.

Pohľad na celé územie skládky odpadov OFZ, a.s. Istebné (v červenom rámečku - nová skládka, v hornej časti - časť starej skládky = environmentálna záťaž SK/EZ/DK/1811).

Budovanie skládky odpadov

Súčasná (nová) skládka „Skládka odpadov pre prevádzku Široká - prestavba skládky pre prevádzku Široká“ bola vybudovaná na časti povrchu starej - pôvodnej skládky odpadov prevádzkovateľom **OFZ, a.s. Istebné**.

Skládka odpadov bola vybudovaná na základe nasledovných stavebných povolení, vydaných Okresným úradom v Dolnom Kubíne:

- č. 2000/09766/ZKT/FX9/A10 zo dňa 18.07.2000,
- č. 2000/09667/ZSV FO1-V/20 zo dňa 19.7.2000,
- č. 02/20812/ZKA – FX9/A10 zo dňa 30.12.2002, vodné stavby,
- č. 2000/09667/ZSV FO1-V/20 z 19.7.2000,
- č. 2001/12958/ZSV FO1-V/20 zo dňa 27.6.2001,
- č. 2001/15101/ZSV FO1-V/20 zo dňa 27.8.2001.

Skládka odpadov bola uvedená do užívania nasledovnými kolaudačnými rozhodnutiami vydanými Okresným úradom v Dolnom Kubíne:

- č. 2001/20741/FX11/A10 zo dňa 20.12.2001, vodné stavby,
- č. 2001/20434/ZSV FO1-V/20 zo dňa 14.12.2001,
- č. 2001/ /20433/ZSV FO1-V/20 zo dňa 14.12.2001,
- č. 2002/17689/ZSV FO1-V/20 zo dňa 30.9.2002.

V podmienkach stavebného povolenia č. 2000/09766/ZKT/FX9/A10 zo dňa 18.07.2000 bola uvedená povinnosť zabezpečiť vybudovanie ČOV pre čistenie priesakových vôd zo starej a novej skládky a tiež postupne etapovite realizovať uzatváranie starej časti skládky a jej rekultiváciu“.

Integrované povolenie

Integrované povolenie pre prevádzku „Skládka odpadov pre prevádzku Široká - prestavba skládky pre prevádzku Široká“ prevádzkovateľovi **OFZ, a.s. Istebné**, so sídlom 027 53 Istebné, IČO: 36 389 030, vydala inšpekcia rozhodnutím č. 943/770010103/120-Ma zo dňa 15.4.2004, ktorým povolila vykonávanie činností v jestvujúcej prevádzke, ktorá bola v činnosti už od roku 2001. Do podmienok integrovaného povolenia bola prevzatá aj podmienka na uzatvorenie starej časti skládky a jej rekultiváciu.

Zmenou integrovaného povolenia č. 2721/770010203/456-Ma zo dňa 13.10.2004 inšpekcia vydala súhlas na uzavretie starej časti skládky odpadov „**Prestavba skládky pre prevádzku Široká - 3.stavba – Uzatvorenie a rekultivácia skládky – I. časť**“ a vykonanie jej rekultivácie, na základe žiadosti firmy OFZ, a.s. Istebné, ktorá vyplynula z plnenia podmienky integrovaného povolenia pre prevádzku „Skládka odpadov pre prevádzku Široká- prestavba skládky pre prevádzku Široká“.

Zmenou integrovaného povolenia č. 3028-12637/2009/Mar/770010103/Z3-SP1, zo dňa 20.04.2009 inšpekcia vydala stavebné povolenie na stavbu „Uzatvorenie a rekultivácia skládky pre prevádzku Široká“, ktorá bola zmenou projektovej dokumentácie stavby „Prestavba skládky pre prevádzku Široká - 3.stavba – Uzatvorenie a rekultivácia skládky - I. časť“, na ktorú už bol vydaný súhlas na uzavretie skládky odpadov zmenou integrovaného povolenia č. 2721/770010203/456-Ma zo dňa 13.10.2004. Prevádzkovateľ uzatvorenie starej časti skládky odpadov ale nezrealizoval.

Zmena prevádzkovateľa

Dňa 03.01.2012 bolo na inšpekciu doručené oznámenie, že od 15.12.2011 došlo k zmene prevádzkovateľa skládky odpadov. Novým prevádzkovateľom prevádzky „Skládka odpadov pre prevádzku Široká - prestavba skládky pre prevádzku Široká“, vrátane prislúchajúcej čistiarne priesakovej kvapaliny, je spoločnosť ESI, s.r.o., 027 53 Istebné 233. Nový prevádzkovateľ nepredložil na inšpekciu doklady potrebné na preukázanie plnenia všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku odpadového hospodárstva, preto inšpekcia novému prevádzkovateľovi súhlasy potrebné na ďalšie prevádzkovanie skládky odpadov nevydala. Platnosť pôvodného súhlasu na prevádzkovanie skládky odpadov skončila v roku 2012 a od tej doby sa zneškodňovanie odpadov na skládke odpadov nevykonávalo.

Rozdelenie územia na environmentálne záťaž

Listom č. ESI/29/2013 zo dňa 30.04.2013 prevádzkovateľ ESI, s.r.o., Istebné inšpekcii zaslal oznámenie, že na ObÚŽP Žilina prebieha konanie na určenie povinnej osoby podľa §5 ods. 1 zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nová skládka odpadov spoločnosti ESI bola vybudovaná len na časti povrchu starej skládky odpadov, preto za hranicou novej skládky prevádzkovateľ vybudoval oplotenie, ktoré rozdelilo územie starej skládky odpadov na dve časti. Časť starej skládky odpadov za deliacim plotom bola neskôr identifikovaná ako environmentálna záťaž SK/EZ/DK/1811 a časť starej

skládky odpadov, ktorá sa nachádza pod novou skládkou, ako environmentálna záťaž SK/EZ/DK/2066.

Sanácia environmentálnej záťaže SK/EZ/DK/1811 je v súčasnej dobe už zrealizovaná. Sanácia environmentálnej záťaže SK/EZ/DK/2066 pod novou skládkou nebola predmetom projektu sanácie environmentálnej záťaže SK/EZ/DK/1811, ani sa neuvažovalo s jej sanáciou.

Pohľad na deliace oplotenie medzi novou skládkou a environmentálnou záťažou DK/1811, v popredí trávy vyrastajúce na nezastavanej časti starej skládky.

Uzatváranie skládky odpadov

Teleso novej skládky odpadov nebolo vybudované nad celým pôdorysom starej skládky odpadov, ktorá zostala oplotením odčlenená ako environmentálna záťaž SK/EZ/DK/2066. Pri kontrole vykonanej v prevádzke bolo zistené, že v hornej časti, pred deliacim oplotením, je tesnenie novej kazety vybudované v tvare oblúka, ohraničené novým obtokovým rigolom. V zadnej, juhozápadnej časti, je medzi obtokovým rigolom a deliacim oplotením viditeľná časť pôvodnej skládky odpadov. Taktiež pri ľavom okraji, v priestore medzi novým obtokovým rigolom a pôvodným obtokovým rigolom resp. vonkajším oplotením, je viditeľná časť pôvodnej skládky odpadov, ktorá nebola priradená k environmentálnej záťaži DK/1811.

Ak sa má sanáciou environmentálnej záťaže DK/1811 a uzatvorením novej skládky odpadov dosiahnuť zníženie tvorby priesakových kvapalín na maximálne možnú mieru a uzatvorenie má byť funkčné, je nutné, aby bolo zabezpečené celistvé uzatvorenie na celej ploche pôvodnej aj novej časti skládky odpadov, t.j. uzatvoriť aj tie časti pôvodnej skládky odpadov

(SK/EZ/DK/2066), ktoré presahujú okraj novej skládky odpadov, až po pôvodné odvodňovacie rigoly a deliace oplotenie, medzi starou a novou skládkou.

Environmentálna záťaž aj skládka odpadov musia byť uzatvorené ako jeden celok a tesnenia jednotlivých častí musia byť vzájomné spojené.

Pohľad na nezastavanú časť starej skládky s trávnatým porastom, v pozadí nová skládka ohraničená obtokovým rigolom na povrchové vody.

Rozhodnutím o zmene integrovaného povolenia č. 5434/77/2020-4036/2021/770010103/Z15-SP, zo dňa 26.02.2021 inšpekcia vydala stavebné povolenie na stavbu „Zakrytie a rekultivácia skládky OFZ Široká“, v areáli prevádzky „Skládka odpadov pre prevádzku Široká - prestavba skládky pre prevádzku Široká“, podľa projektovej dokumentácie, ktorá spĺňa uvedené požiadavky na celistvé uzatvorenie oboch telies.

Inšpekcia týmto rozhodnutím zároveň udelila súhlas na uzavretie skládky odpadov pre prevádzku Široká, podľa § 3 ods. 3 písm. c) bod 5. zákona č. 39/2013 Z.z. o IPKZ, v súlade s § 97 ods. 1 písm. j) zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Pohľad na nezastavanú časť starej skládky s trávnatým porastom, v pozadí deliace oplotenie.

Konkurz

Uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 3K/18/2022 zo dňa 02.08.2022, zverejneným v Obchodnom vestníku č. 152/2022 dňa 08.08.2022 bol na majetok dlžníka: ESI, s.r.o., so sídlom Oravský Podzámok 381, 027 41 Oravský Podzámok, IČO: 36 394 564 vyhlásený konkurz a do funkcie správcu bol ustanovený správca JUDr. Mária Kostolná, so sídlom kancelárie Pavla Mudroňa 1191/5, 010 01 Žilina, IČO: 42 224 578.

Správca konkurznej podstaty oznámil inšpekcii listom zo dňa 25.08.2022, že ekonomická situácia úpadcu ESI s.r.o. neumožňuje pokračovanie v prevádzke skládky a ČPV, po vyhlásení konkurzu a v zmysle § 88 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii nie je možné správcu konkurzu považovať za prevádzkovateľa.

Listom „Oznámenie a žiadosť“ č. 3K/18/2022 S 1744, zo dňa 19.09.2022, Správca oznámil Mestu Dolný Kubín, že v zmysle ustanovenia §24 ods. 7 zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch vyhlásením konkurzu na majetok prevádzkovateľa prešli na mesto Dolný Kubín zo zákona povinnosti súvisiace s uzatvorením, rekultiváciou, monitorovaním a zabezpečením starostlivosti o skládku do výšky vytvorenej ÚFR 769.731,79 EUR.

Vzhľadom na skutočnosť, že v súvislosti so skládkou existuje riziko ohrozenia životného prostredia správca požiadal mesto o využitie vytvorenej účelovej finančnej rezervy na uzatvorenie skládky odpadov.

Mesto Dolný Kubín má v súčasnosti povinnosť v zmysle ustanovenia §24 ods. 7 zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch zabezpečiť uzatvorenie a rekultiváciu skládky odpadov v hodnote vytvorenej ÚFR. Vzhľadom k tomu, že prevádzkovanie skládky odpadov bolo ukončené pred naplnením jej povolenej kapacity, nebola ani vytvorená finančná účelová rezerva potrebná na uzatvorenie, rekultiváciu a následnú starostlivosť a monitorovanie skládky odpadov po jej uzatvorení.

Mesto je preto povinné so stavbou začať, aj keď finančné prostriedky tvoriace ÚFR pre túto skládku objektívne nedokážu pokryť realizáciu stavby, alebo aspoň určený minimálny rozsah prác.

Po vyčerpaní všetkých finančných prostriedkov tvoriacich ÚFR pre túto skládku, v súlade s určeným minimálnym rozsahom prác, ktoré je na stavbe nevyhnutné vykonať na zmysluplné uzavretie a rekultiváciu skládky, budú všetky povinnosti Mesta Dolný Kubín vyplývajúce mu z § 24 ods. 6 a 7 zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch považované za splnené.

Záver

Súčasná právna úprava na úseku odpadového hospodárstva:

- neupravuje ďalší postup uzatvárania skládky odpadov po vyčerpaní finančných prostriedkov vytvorenej ÚFR,
- neupravuje finančné zdroje na dokončenie všetkých prác spojených s uzatvorením, rekultiváciou a následnou starostlivosťou o skládku odpadov, ako aj s monitorovaním skládky po jej uzatvorení,
- nedefinuje povinnú osobu, ktorá je povinná dokončiť realizáciu uzatvorenia, rekultivácie a vykonávať následnú starostlivosť o skládku odpadov a monitorovanie skládky po jej uzatvorení.

Úplné dokončenie stavby v súlade so schválenou PD už nebude povinnosťou Mesta Dolný Kubín, preto je nutné nájsť spôsob na technické zabezpečenie realizácie celej stavby „Zakrytie a rekultivácia skládky OFZ Široká“ ako aj zdroje na jej dofinancovanie.